

Samen voor een mooi en duurzaam Groningen.

Jaarrekening 2019

Natuur en Milieufederatie Groningen

Bankastraat 77

9715 CJ Groningen

Tel: 050 3130800

Website: www.nmfgroningen.nl

E-mail: info@nmfgroningen.nl

Inhoud	Blad
Algemene gegevens	2
Financieel bestuursverslag	3
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2019	4
Staat van baten en lasten over 2019	5
Kasstroomoverzicht over 2019	6
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat	7
Toelichting op afzonderlijke posten van de balans	9
Toelichting op afzonderlijke posten van de staat van baten en lasten	12
Overige gegevens	17
Controleverklaring	18
Bijlagen	
1 Toelichting bestedingen	21
2 Begroting 2020	22

Algemene gegevens

Statutaire naam: Stichting Natuur en Milieufederatie Groningen

Vestigingsplaats: Groningen

Rechtsvorm: Stichting

Doelstelling: De stichting heeft ten doel:
Het bevorderen van het behoud, het herstel
en het optimaal beheer van natuur, milieu en landschap.

Raad van Toezicht per 31 december 2019:

H.R. Veldkamp, voorzitter

C.A. Tomson

H.E. Waalkens

W.J.T. van Gemert

M.C.J. van Haeren

Directeur-bestuurder: J.W. Lobeek

Financieel bestuursverslag

Het achter ons liggende jaar was het laatste jaar van het vorige meerjarenbeleidsplan van vier jaar. In 2019 zijn we naast de uitvoering van onze activiteiten inhoudelijk vooral bezig geweest met het opstellen van een vernieuwde missie en visie en daaruit voortvloeiend een nieuw Meerjarenprogramma 2020-2023.

Het jaar is operationeel iets turbulenter verlopen dan waar vooraf rekening mee gehouden is, als gevolg van zwangerschappen en langdurige ziekte. Dit had enige discontinuïteit tot gevolg welke niet eenvoudig met vervanging was op te vangen. Ook was in het publieke domein 2019 beleidsmatig een tussenjaar als gevolg van verkiezingen. Nieuwe projecten konden hierdoor nauwelijks van de grond komen. Deze ontwikkelingen tezamen hebben ertoe geleid dat we niet de omzet gehaald hebben die we begroot hadden. Door de kosten hierop aan te passen is het resultaat nagenoeg conform begroting gerealiseerd.

Tijdens het opstellen van de jaarrekening begon Nederland in de greep te komen van COVID-19. Als gevolg van overheidsmaatregelen werd de maatschappij lamgelegd. Dit heeft ook consequenties voor de Natuur en Milieufederatie Groningen. Wij worden ook in ons functioneren beperkt en hebben last van beperkingen bij partners. Gezien de ongewisheid van de ontwikkelingen in 2020 naar aanleiding van de heersende crisis houden wij rekening met twee scenario's (deze scenario's zijn doorgerekend op basis van worst case).

Scenario 1 – de beperkingen m.b.t. het organiseren van bijeenkomsten (tot 100 personen) en de adviezen m.b.t. o.a. thuiswerken duren tot uiterlijk 1 september.

Gevolgen voor de NMG: op basis van de huidige inschattingen zal er in dit scenario sprake kunnen zijn van een risico op omzet- en productiviteitsverlies in vooral het tweede kwartaal van maximaal 40% (10-15% op jaarbasis). Dit zal voor een belangrijk deel kunnen worden gecompenseerd vanuit de "Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid". In dat geval is slechts 10% van de loonkosten als gevolg van omzet- en productiviteitsverlies voor rekening van de NMG. Als na de zomer de activiteiten weer op een enigszins normaal niveau kunnen worden gebracht zal dit maar zeer beperkt tot omzetverlies lijden. Er zal dan eerder sprake zijn van een beperkte inhaalvraag. Uiteindelijk zullen de financiële gevolgen voor 2020 voor de Natuur en Milieufederatie Groningen beperkt blijven tot een verlies van naar schatting € 28.000. Dit is voor de NMG een te dragen verlies.

Scenario 2 – de beperkingen m.b.t. het organiseren van bijeenkomsten (tot 100 personen) en de adviezen m.b.t. o.a. thuiswerken duren tot minimaal 31 december

Gevolgen voor de NMG: op basis van de huidige inschattingen zal er in dit scenario sprake kunnen zijn van serieus omzet- en productiviteitsverlies. Het risico hierop is van 40% in het tweede kwartaal oplopend naar 60% in het vierde kwartaal. Dit omzetverlies kan enerzijds worden veroorzaakt door het niet kunnen uitvoeren van geplande activiteiten vanuit de basistaken, en anderzijds door het uitstellen van projecten en opdrachten. Niet al het productiviteitsverlies zal zich uiten in omzetverlies aangezien subsidiegevers hebben aangegeven in bepaalde gevallen hier coulant mee te zullen omgaan. Dit productiviteitsverlies zal bij de opdrachten en projecten wel merkbaar zijn in een omzetsdaling.

Dit omzetverlies in Q2 kan grotendeels worden afgedekt door de Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid. Het is onzeker of er voor omzetverlies in Q3 en Q4 nog aanvullende overheidsmaatregelen zijn.

Verder is er verkend welke maatregelen mogelijk zijn om de gevolgen hiervan te beperken. Er zijn mogelijkheden om de kosten te beperken. Medewerkers hebben reeds aangegeven dat men in dit scenario bereid is af te zien van de over 2019 toegekende bonus. In het uiterste geval zijn er mogelijkheden om de personele formatie te verkleinen vanwege een (kleine) flexibele schil.

In dit scenario kan het verlies voor de NMG in het uiterste geval oplopen tot € 146.000. Dit zou een flinke aantasting betekenen van de continuïteitsreserve, maar deze bedraagt op dit moment ruim € 226.000. Het maatregelenpakket in dit scenario staat volledig in het teken van het bewaken van de continuïteit van de organisatie.

Balans per 31 december 2019

	Ref.	31 december 2019		31 december 2018	
		€	€	€	€
Activa					
Vaste activa					
<i>Materiële vaste activa</i>	1				
In het kader van de doelstelling			5.073		7.584
Vlottende activa					
<i>Vorderingen</i>	2				
Debiteuren		8.272		140.115	
Overige vorderingen en overlopende activa		<u>192.460</u>		<u>83.984</u>	
			200.732		224.099
<i>Liquide middelen</i>	3		418.210		406.055
			<u>624.015</u>		<u>637.738</u>
Passiva					
Reserves en fondsen	4				
<i>Reserves</i>					
Continuïteitsreserve		226.093		225.522	
Bestemmingsreserves		<u>53.485</u>		<u>53.485</u>	
			279.578		279.007
Voorzieningen	5				
Voorziening eigen risico ziekteverzuim		11.000		11.000	
Voorziening dubieuze debiteuren		<u>0</u>		<u>2.464</u>	
			11.000		13.464
Kortlopende schulden	6				
Crediteuren		32.108		31.800	
Nog te besteden subsidies		166.418		158.330	
Belastingen en premies sociale verzekeringen en pensioenen		27.649		46.766	
Overige schulden en overlopende passiva		<u>107.262</u>		<u>108.372</u>	
			333.437		345.268
			<u>624.015</u>		<u>637.739</u>

Staat van baten en lasten over 2019

	Ref.	Rekening 2019	Begroting 2019	Rekening 2018
		€	€	€
Baten	7			
Geworven baten	7.1			
Particulieren		0	0	0
Bedrijven		207.386	150.893	207.829
Loterijorganisaties		0	0	0
Subsidies van overheden		322.793	425.933	325.976
Verbonden organisaties zonder winststreven		273.296	175.900	207.866
Andere organisaties zonder winststreven		10.000	10.000	10.000
Som van de geworven baten		813.475	762.726	751.671
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten e/o diensten	7.2	53.731	0	227.919
Overige baten	7.3	13.257	39.192	15.128
Som van de baten		880.463	801.918	994.718
Lasten				
Besteed aan doelstellingen	8			
Groene ruimte		222.853	230.715	211.402
Klimaat en energie		491.575	314.561	440.465
Duurzame bedrijvigheid		37.611	93.211	168.633
Communicatie en netwerken		127.902	161.413	133.679
		879.941	799.900	954.179
Wervingskosten		0	0	0
Kosten beheer en administratie 1)		0	0	0
Som van de lasten		879.941	799.900	954.179
Saldo voor financiële baten en lasten		522	2.018	40.539
Financiële baten en lasten	9	49	0	102
Saldo van baten en lasten		571	2.018	40.641

Resultaatbestemming

Het resultaat 2019 ad € 571 wordt toegevoegd aan de continuïteitsreserve.

1) De provinciale milieufederaties hanteren voor het inzichtelijk maken van deze kosten een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van de Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI). De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in de Toelichting bestedingen, maar worden in de staat van baten en lasten volledig toegerekend aan de doelstellingen.

Kasstroomoverzicht over 2019

Het saldo van de liquide middelen is in 2019 toegenomen met € 12.156. De oorzaak hiervan blijkt uit onderstaande analyse van de kasstromen.

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>		
Resultaat	571	40.641
Afschrijvingen	2.511	2.717
<i>Veranderingen in werkkapitaal</i>		
Mutatie vorderingen	23.368	41.297
Mutatie kortlopende schulden	<u>-11.830</u>	<u>77.046</u>
	<u>11.538</u>	<u>118.343</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	14.620	161.701
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>		
Mutatie van de voorzieningen	-2.464	13.464
Mutatie van de bestemmingsreserve	0	0
Investerings in materiële vaste activa	<u>0</u>	<u>-8.546</u>
Netto kasstroom	<u><u>12.156</u></u>	<u><u>166.619</u></u>
Stand liquide middelen per 31 december	418.210	406.055
Stand liquide middelen per 1 januari	<u>406.055</u>	<u>239.437</u>
Mutatie liquide middelen	<u><u>12.156</u></u>	<u><u>166.618</u></u>

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat

Informatie over de rechtspersoon

De Natuur en Milieufederatie Groningen heeft in 2019 samen met andere partijen de Coöperatie Van Ons U.A. opgericht. In deze coöperatie werken we met vertegenwoordigers van lokale energie initiatieven samen, om op een professionele wijze een verantwoorde invulling van de lokale energietransitie te realiseren. Het is een coöperatie met een uitgesloten aansprakelijkheid voor de leden, dus voor de Natuur en Milieufederatie Groningen vloeien hier geen financiële risico's uit voort.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn 650 Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in de toelichting op de betreffende balanspost anders is vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. De materiële vaste activa worden aangewend in het kader van de doelstelling.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid. Deze voorziening wordt bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de stichting.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de aan het verslagjaar toegerekende baten en de bestedingen over het jaar.

Baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten zijn slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar zijn in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Projectgelden betreffende nog niet afgeronde projecten, die aan het eind van het verslagjaar niet zijn besteed, worden opgenomen op de balans.

Pensioenen

De Natuur en Milieufederatie Groningen is sinds 1 januari 2007 aangesloten bij de Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Landbouw (BPL). De Natuur en Milieufederatie Groningen heeft -mits de verschuldigde premies tijdig en volledig worden voldaan- geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een te lage dekkingsgraad bij de Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Landbouw, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Met betrekking tot de pensioenregeling zijn derhalve alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Toelichting op afzonderlijke posten van de balans

1. Materiële vaste activa

	Inventaris	Automatisering en communicatie	Totaal
	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2019	4.698	2.886	7.584
Aanschaffingen	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
	4.698	2.886	7.584
Afschrijvingen	<u>952</u>	<u>1.559</u>	<u>2.511</u>
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>3.745</u>	<u>1.327</u>	<u>5.073</u>
Cumulatieve aanschaffingswaarde	6.501	4.677	11.178
Cumulatieve afschrijvingen	<u>2.756</u>	<u>3.350</u>	<u>6.105</u>
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>3.745</u>	<u>1.327</u>	<u>5.073</u>

Afschrijvingspercentages: Inventaris 20% en automatisering en communicatie 33%

De materiële vaste activa worden aangewend in het kader van de doelstelling. Het drempelbedrag voor afschrijving is € 1.000

2. Vorderingen

	2019	2018
	€	€
Debiteuren		
Saldo openstaande vorderingen per 31 december	<u>8.272</u>	<u>140.115</u>

Een voorziening voor oninbaarheid wordt per balansdatum niet noodzakelijk geacht.

Overige vorderingen en overlopende activa

Nog te ontvangen bedragen/subsidie *	184.096	81.334
Vooruitbetaalde bedragen	<u>8.364</u>	<u>2.650</u>
	<u>192.460</u>	<u>83.984</u>

* Dit betreft subsidies van projecten die al wel zijn afgerond, maar worden afgerekend in het volgende jaar.

3. Liquide middelen	2019	2018
	€	€
Kas	96	15
ING	67.524	217.301
ASN bank	187.841	187.739
Triodos bank	<u>162.749</u>	<u>1.000</u>
	<u>418.210</u>	<u>406.055</u>

De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking van de Stichting.

4. Reserves en fondsen	01-01-2019	resultaat- bestemming	overige mutaties	31-12-2019
	€	€	€	€
<i>Continuïteitsreserve</i>				
Continuïteitsreserve	225.522	571	0	226.093
<i>Bestemmingsreserves</i>				
Strategische reserve projecten	33.485	0	0	33.485
Duurzame huisvesting	10.000	0	0	10.000
Personeel en organisatie	10.000	0	0	10.000
	53.485	0	0	53.485
<i>Totaal reserves en fondsen</i>	279.007	571	0	279.578

Toelichting

Continuïteitsreserve

Door de Raad van Toezicht is bepaald dat gestreefd wordt naar een continuïteitsreserve van minimaal 20% van de jaarinkomsten. Deze vrij besteedbare reserve dient als buffer voor het opvangen van tegenvallers en als achtergronddekking bij het nemen van risicovolle beslissingen. De reserve is ondergebracht op een spaarrekening waaraan geen vermogensrisico's zijn verbonden. Het CBF staat een maximale continuïteitsreserve toe van 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie, zijnde 1,1 miljoen.

Bestemmingsreserves - Strategische reserve projecten

Deze reserve is bedoeld voor cofinanciering van projecten die slecht gedekt zijn door subsidie-inkomsten, maar die wel van belang zijn voor Natuur en Milieufederatie Groningen.

Bestemmingsreserves- Personeel en organisatie

Deze reserve is bedoeld om incidentele (grote) uitgaven m.b.t. personeel & organisatie te dekken, bijvoorbeeld (dure) opleidingen, jubilea, specifieke bonusuitkeringen.

Bestemmingsreserves- Duurzame huisvesting

Deze reserve is bedoeld om het bedrijfspand (verder) te verduurzamen, bijvoorbeeld door het aanbrengen van een groen dak of plaatsen van zonnepanelen.

	2019	2018
	€	€
5. Voorzieningen		
Voorziening eigen risico ziekteverzuim	11.000	11.000
Voorziening dubieuze debiteuren	0	2.464
	11.000	13.464

6. Kortlopende schulden

	2019	2018
	€	€
<i>Crediteuren</i>		
Saldo per 31 december	<u>32.108</u>	<u>31.800</u>
<i>Nog te besteden subsidies</i>		
Saldo per 31 december	<u>166.418</u>	<u>158.330</u>
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen en pensioenen</i>		
Omzetbelasting	2.268	16.309
Loonheffing	13.444	18.030
Pensioenpremies	<u>11.937</u>	<u>12.427</u>
	<u>27.649</u>	<u>46.766</u>
<i>Overige schulden en overlopende passiva</i>		
Personeel	85.088	95.578
Kantoor en organisatie	8.280	8.698
Publiciteitskosten	7.894	0
Projecten	<u>6.000</u>	<u>4.097</u>
	<u>107.262</u>	<u>108.372</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Huurverplichtingen

Stichting Natuur en Milieufederatie Groningen heeft een jaarlijkse huurverplichting van € 23.511 met betrekking tot het pand Bankastraat 77 te Groningen. De huurovereenkomst is ingegaan per 1 november 2018 voor een periode van 5 jaar, met mogelijkheid tot verlenging.

Toelichting op afzonderlijke posten van de staat van baten en lasten

7. Baten	Rekening 2019	Begroting 2019	Rekening 2018
	€	€	€
7.1 Geworven baten			
<i>Bedrijven</i>			
- Subsidie Programma Lokale Energietransitie (NAM)	195.462	135.930	142.203
- Duurzaamheidsfonds (Nuon)	11.924	14.963	65.626
<i>Loterijorganisaties</i>			
<i>Subsidies van overheden</i>			
- Meerjaren budgetsubsidie Provincie Groningen 1)	233.200	236.308	233.200
- Incidentele projectsubsidies overheden 2)	89.593	189.625	92.776
<i>Verbonden organisaties zonder winststreven</i>			
- Nationale Postcode Loterij via Landelijk NMF 3)	118.000	118.000	129.306
- Overige verbonden organisaties	155.296	57.900	78.560
<i>Andere organisaties zonder winststreven</i>	10.000	10.000	10.000
	<u>813.475</u>	<u>762.726</u>	<u>751.671</u>
7.2 Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten			
<i>Provincie Groningen</i>			
- Detachering Provincie Groningen	0	0	65.010
- Tour du Boer	0	0	43.500
- Klankbordgroep en projectleiding	7.880	0	12.411
- Gebiedsgericht milieubeleid	9.062	0	4.827
<i>Gemeente Groningen</i>			
- Eetbare Stad	30.852	0	0
- Communicatie Steenbreek	5.187	0	0
<i>Detachering overige organisaties</i>			
- Staatsbosbeheer	0	0	46.393
- NMF Drenthe	0	0	9.100
<i>Energiecampagne Groningen (EnergieLoket)</i>	0	0	46.678
<i>Overige opbrengsten BTW belast</i>	750	0	0
	<u>53.731</u>	<u>0</u>	<u>227.919</u>
7.3 Overige baten			
Te verwerven baten (acquisitie)	0	39.192	0
Overige baten	4.808	0	6.509
Nagekomen B&L vorig boekjaar	8.449	0	8.619
	<u>13.257</u>	<u>39.192</u>	<u>15.128</u>
Totaal baten	880.463	801.918	994.718

1) De budgetsubsidie van de Provincie Groningen is gebaseerd op een meerjarenafpraak met de Provincie.

2) De projectsubsidies overheden hebben in 2019 een incidenteel karakter.

3) Dit betreft de baten die de Natuur en Milieufederatie Groningen ontvangt van de landelijke Stichting De Natuur en Milieufederaties.

8. Lasten

(zie ook bijlage 1)

	Rekening 2019	Begroting 2019	Rekening 2018
	€	€	€
8.1 Personeelskosten			
Brutosalarissen	455.013	}	458.145
Premies sociale verzekeringswetten	82.345		83.199
Pensioenpremies	57.666		68.760
	595.024	625.500	610.104
Ontvangen ziekengeld	-37.987	-2.000	-3.531
Totaal salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	557.037	623.500	606.573
Werk door derden (ziektevervanging)	31.120	0	0
Coördinatie en wervingskosten	0	3.000	0
Scholing en training	909	7.500	3.063
Ziekteverzuimverzekering	8.758	8.000	7.728
Dotatie voorziening ziekteverzuim	0	0	11.000
Reis-en verblijfkosten	15.892	8.000	18.647
Overige personeelskosten *	10.102	6.000	12.530
	<u>623.818</u>	<u>656.000</u>	<u>659.541</u>

Het gemiddeld aantal werknemers, berekend op fulltimerbasis, is in 2019 8,8 (2018 8,4).

Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders

De bestuurders en toezichthouders ontvingen in 2019 geen bezoldiging (2018: idem).

Bezoldiging directie	2019	2018	
Dienstverband	J.W. Lobeek	A. Schäfer	J.W. Lobeek
Functie	Directeur-bestuurder	Directeur-bestuurder	
Aard	Onbepaald	Beëindigd	Onbepaald
Aantal uren fulltime	38	38	38
Parttime percentage	1,00	0,84	1,00
Periode	1-1-2019 t/m	1-1-2018 t/m	1-3-2018 t/m
	43.830	30-4-2018	31-12-2018
Jaarinkomen			
Bruto salaris	72.357	20.763	53.528
Vakantiegeld	5.192	4.529	1.285
Vaste eindejaarsuitkering	0	0	0
Variabel jaarinkomen	0	0	0
Totaal jaarinkomen	77.549	25.292	54.813
Belastbare vergoedingen/bijtellingsen	0	0	0
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	7.901	2.148	6.446
Pensioencompensatie	4.500	3.422	2.476
Overige beloningen op termijn	0	0	0
Uitkering beëindiging dienstverband	0	0	0
Totaal overige lasten en vergoedingen	12.401	5.570	8.922
Totaal 2019	89.950	30.862	63.735
Totaal 2018		94.597	

Het jaarinkomen van de individuele directieleden (in loondienst) blijft binnen het maximum van € 97.871/1FTE/12mnd volgens de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties. Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingsen, de pensioenlasten, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van € 194.000 per jaar.

Voor een toelichting op het beleid en de uitgangspunten voor de directiebezoldiging verwijzen we naar hoofdstuk 7 van het jaarverslag.

Aan (gewezen) toezichthouders, (gewezen) bestuurders en (gewezen) directie zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

	Rekening 2019	Begroting 2019	Rekening 2018
	€	€	€
8.2 Publiciteit			
PR & voorlichting/opdrachtverstrekking	8.985	8.000	3.609
Publieksverslag	0	1.000	1.129
Representatiekosten	1.604	1.000	534
Landelijke federatiedag	180	750	55
Website NMFG en CRM	3.500	5.000	4.199
	<u>14.269</u>	<u>15.750</u>	<u>9.526</u>
8.3 Huisvestingskosten			
Huur en servicekosten	22.080	25.000	35.845
Schoonmaak	2.412		4.958
Verzekeringen en belastingen	1.637	3.000	1.339
Reparaties, onderhoud en klein inventaris	397	0	2.932
Overige huisvestingskosten	1.485	0	4.604
	<u>28.011</u>	<u>28.000</u>	<u>49.678</u>
8.4 Kantoor- en bestuurskosten			
Bestuurskosten	1.666	2.000	3.051
Verzorging en stafoverleg	2.658	2.500	2.025
Administratiekosten (fin.adm)	20.621	35.000	21.829
Accountantskosten (controle en advies)	7.068		8.687
Salarisadministratiekosten	1.936	3.000	2.042
CBF-keur	2.147	650	2.110
Automatiseringskosten	20.237	15.000	17.321
Telefoon	1.267	2.000	1.363
Kantoorartikelen	1.072	0	3.306
Juridisch advies	0	0	671
Bankkosten	728	0	448
Overige organisatiekosten	5.843	10.000	13.373
Projectkosten onvoorzien	0	25.000	0
	<u>65.243</u>	<u>95.150</u>	<u>76.226</u>

	Rekening 2019	Begroting 2019	Rekening 2018
	€	€	€
8.5 Afschrijvingen			
Afschrijving communicatie en automatisering	1.559	2.000	914
Afschrijving meubilair	952	3.000	1.803
	<u>2.511</u>	<u>5.000</u>	<u>2.717</u>

8.6 Specifieke projectkosten

Specifieke projectkosten	146.089	p.m	156.491
	<u>146.089</u>	<u>0</u>	<u>156.491</u>

Dit betreft de direct aan projecten toegewezen kosten, die worden gedekt uit de projectsubsidies.

Totaal lasten	879.941	799.900	954.179
----------------------	----------------	----------------	----------------

	Rekening 2019	Begroting 2019	Rekening 2018
	€	€	€
9. Financiële baten en lasten			
Renteopbrengsten	49	0	102
	<u>49</u>	<u>0</u>	<u>102</u>

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balans datum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die hier vermeld dienen te worden.

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening van de jaarrekening

De jaarrekening 2019 van Stichting Natuur en Milieufederatie Groningen is vastgesteld op 29 april 2020 door:

Directeur-bestuurder

J.W. Lobeek

De jaarrekening 2019 van Stichting Natuur en Milieufederatie Groningen is goedgekeurd door de Raad van Toezicht in de vergadering van 29 april 2020.

Controleverklaring

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

Ondertekening van de jaarrekening

Groningen, d.d. 29 april 2020

Namens de Raad van Toezicht:

H.R. Veldkamp
voorzitter

C.A. Tomson

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van
Stichting Natuur en Milieufederatie Groningen te Groningen

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019**Ons oordeel**

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Natuur en Milieufederatie Groningen te Groningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Natuur en Milieufederatie Groningen per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen (RJ 650).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse Controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Natuur en Milieufederatie Groningen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit de Algemene gegevens en het Financieel bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van RJ 650 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met RJ 650.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ 650. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies

zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 29 april 2020
De Jong AFM B.V.

Origineel getekend door J.D. de Jong AA

Bijlage 1: Toelichting bestedingen

Op grond van de richtlijn 650 dienen de kosten van Beheer en Administratie als separate kostenpost in de jaarrekening zichtbaar te worden gemaakt. In onderstaande tabel is weergegeven op welke wijze de kosten van Beheer en Administratie aan de doelstellingen worden toegerekend.

Bestemming	ref.	Doelstellingen				Werving baten	Beheer en administratie	Totaal 2019	Begroting 2019	Totaal 2018
		Groene ruimte	Klimaat en energie	Duurzame bedrijvigheid	Communicatie en netwerken					
Verstrekte (project)subsidies en (project)bijdragen										
Afdrachten aan verbonden (internationale) organisaties										
Aankopen en verwervingen										
Uitbesteed werk										
Personeelskosten	9.1	132.064	224.012	23.339	75.973	0	168.431	623.818	656.000	659.541
Communicatiekosten	9.2	4.138	7.019	731	2.380	0	0	14.269	15.750	9.526
Huisvestingskosten	9.3	5.930	10.059	1.048	3.411	0	7.563	28.011	28.000	49.678
Kantoor- en algemene kosten	9.4	7.386	12.528	1.305	4.249	0	39.775	65.243	95.150	76.226
Afschrijvingen	9.5	0	0	0	0	0	2.511	2.511	5.000	2.717
Totaal		149.517	253.618	26.424	86.013	0	218.280	733.852	799.900	797.688
Specifieke projectkosten	9.6	10.034	130.582	0	5.473	0	0	146.089	0	156.491
		159.552	384.199	26.424	91.486	0	218.280	879.941	799.900	954.179
Verdeling beheer en administratie		63.302	107.375	11.187	36.416	0	-218.280	0	0	0
		222.853	491.575	37.611	127.902	0	0	879.941	799.900	954.179
Baten								880.463	801.918	994.718
Besteed aan doelstellingen als percentage van de baten								99,9%	99,7%	95,9%
Besteed aan doelstellingen als percentage van de lasten (na verdeling kosten Beheer & Administratie)								100,0%	100,0%	100,0%

De kosten zijn toegerekend aan de doelstellingen op basis van de urenregistratie. De specifieke projectkosten zijn rechtstreeks aan de doelstellingen toegerekend. Voor zover kosten niet direct zijn toe te wijzen aan de doelstellingen zijn deze verantwoord onder Beheer en Administratie. Dit betreft ondermeer kosten van directie en ondersteuning (secretarieel en administratie). De kosten van Beheer en Administratie zijn toegerekend aan de doelstellingen naar rato van de rechtstreeks toegewezen kosten (excl. Specifieke projectkosten). De projectleiders zijn meer dan in het verleden verantwoordelijk gesteld voor de planning en het budget, waardoor de kostentoedeling iets is veranderd. De kosten van beheer en administratie zijn in 2019 24,8% (2018: 23,6%) van de totale lasten (incl. specifieke projectkosten).

Natuur en Milieufederatie Groningen hanteert de volgende normen voor de verschillende kengetallen:

- kosten eigen fondsenwerving t.o.v. de baten uit eigen fondsenwerving	n.v.t.
- besteed aan doelstelling t.o.v. van de baten	100%
- besteed aan doelstelling (voor verdeling kosten beheer en administratie) t.o.v. de lasten	tenminste 65%
- kosten beheer en administratie t.o.v. van de lasten	maximaal 35%

Bijlage 2: Begroting 2020

	Begroting 2020	
	€	€
Baten:		
Basissubsidie provincie Groningen	238.600	
TBO	40.000	
Projectsubsidies en opdrachten	412.214	
NPL	118.000	
Som der baten	<u>808.814</u>	
Lasten:		
Personeelskosten	672.200	
Uitbesteed werk		
Publiciteit en communicatie	15.750	
Huisvestingskosten	28.200	
Kantoor- en bestuurskosten	69.200	
Afschrijvingen	2.800	
Specifieke projectkosten		
Onvoorzien	20.000	
Som der lasten	<u>808.150</u>	
Begroot resultaat		<u><u>664</u></u>

Begroting lasten 2020 naar doelstellingen

Uitvoeringskosten ter zake van:	
Basistaken	292.485
Juridische zaken	9.915
Projecten	438.330
Diensten	67.420
	<u>808.150</u>